

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2946/2020
09.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац, Драгане Маринковић, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., кога заступа пуномоћник Срђан Алексић адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД Београд и АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, кога заступа пуномоћник Ђорђе Ђурић адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2019/20 од 06.07.2020. године, у седници одржаној 09.12.2020. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2019/20 од 06.07.2020. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2019/20 од 06.07.2020. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 465/19 од 30.01.2020. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 465/19 од 30.01.2020. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезу да тужиоцу на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од октобра 2014. закључно са августом 2015. године солидарно исплате новчане износе са законском затезном каматом ближе одређено у том ставу изреке. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужени АД „Србија Карго“ Београд обавезе да тужиоцу на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од септембра 2015. закључно са септембром 2017. годину, исплати новчане износе са законском затезном каматом на начин ближе одређен у изреци. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезу да тужиоцу на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од октобра 2014. закључно са августом 2015. године солидарно исплате новчане износе са законском затезном каматом ближе одређено у изреци. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужени АД „Србија Карго“ Београд обавезе да тужиоцу на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од септембра 2015. закључно са септембром 2017. годину, исплати новчане износе са законском затезном каматом на начин ближе одређен у изреци. Ставом петим изреке обавезан је тужилац да туженом АД „Србија Карго“ Београд на име трошкова поступка исплати 41.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2019/20 од 06.07.2020. године ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда, на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у правом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ...87/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код првотуженог био у радном односу до 01.09.2015. године, када је након статусних промена његов уговор о раду пренет код друготуженог, као послодавца следбеника. У спорном периоду накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора била је регулисана Анексом Колективног уговора од 26.07.2006. године ("Службени гласник Железнице Србије" 4/06) и Колективним уговором ("Службени гласник Железнице Србије" број 4/15 од 24.03.2015. године), тако што је накнада ових трошкова укључена у цену радног сата, која није посебно исказана у номиналном износу. Вештачењем је утврђена висина ове накнаде у две варијанте, од којих је једна заснована на параметрима из Колективног уговора ЈЖТП („Службени гласник РС“ број 37/95 и 7/2000), док је у другој варијанти висина накнаде ових трошкова обрачуната на основу параметара из Општег колективног уговора из 2008. године, којима су дефинисани спорни трошкови, као и њихова висина.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев за накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, закључујући да током спорног периода висина накнаде није била уговорена ни уговором о раду, ни неким другим важећим актом на другачији начин од оног који је одређен у наведеном анексу Колективног уговора из 2006. године и Колективном уговору који је у важности код тужених из 2015. године. Чињеница да је тим општим актима уговорено право на накнаду ових трошкова, тако што је иста укључена у цену радног сата, без номиналног опредељења не значи да запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови нису исплаћени. По оцени нижестепених судови висина предметних трошкова не може се утврдити применом ранијих Колективног уговора, јер исти нису били на правној снази током спорног периода.

Врховни касациони суд налази да у побијаној одлуци, због погрешне примене материјалног права чињенично стање није потпуно утврђено.

Чланом 104. став 1. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/2005, 61/2005, 54/09, 32/13 и 75/14), прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а према одредби члана 105. став 3. Закона, под зарадом се сматрају сва примања из радног односа осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тач. 1. и 4. и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. овог закона. Одредбом члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду је прописано да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Чланом 121. став 1. закона је прописано да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Влада Републике Србије, Синдикат железничара Србије, Независни синдикат железничара Србије и генерални директор Јавног железничког транспортног предузећа „Београд“ су 30.11.2002. године закључили Колективни уговор за Јавно предузеће „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“ број 84/2002, 108/2004, 112/2008, 45/2009, 70/2010). Овим КУ послодавац се није обавезао да исплати трошкове накнаде за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор. Анексом тог уговора који се у складу са одредбом члана 31. анекса примењује почев од 01.01.2006. године („Службени гласник Железнице Србије“ број 4/06) је прописивао: да се члан 57. КУ мења и гласи: „да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 2). Одредбом члана 5. ст. 1. и 2. Анекса је утврђена вредност једног радног часа за период јануар-јуни и јули-децембар 2006. године, а ставом 6. овог члана је утврђено да је у вредност радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведено на један радни час.

Колективним уговором за „Железнице Србије“ АД („Службени гласник РС“ број 4 од 24.03.2015. године) је регулисано да одредбе које се односе на обрачун и исплату зараде, накнаду зараде и осталих примања запослених се примењују од 01.02.2015. године. Чланом 57. је такође прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора.

Врховни касациони суд сматра да конкретизација права из наведене одредбе Анекса КУ (из 2006. године) и КУ (из 2015. године) није извршена, односно да се из овако утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу, ни општим актом, а ни у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. Осим тога, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и на њихову стручну спрему. Због тога се не може прихватити правно становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, јер у том случају висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би директно зависила од висине коефицијента за конкретно радно место, односно била би у директној сразмери са коефицијентом радног места, што није правилно.

Имајући у виду наведено, нижестепени судови због погрешне примене материјалног права нису оценили правилност обрачуна и висину тражене накнаде за топли оброк и регрес, дат у налазу и мишљењу вештака у две варијанте, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, па нема услова за преиначење нижестепених пресуда. Висина регреса и топлог obroка може се утврдити вештачењем на основу параметара из ранијих општих аката, па ће првостепени суд оценити дате варијанте у налазу и мишљењу вештака на основу чл. 8 ЗПП, а уколико се укаже потребним извешће и допунско вештачење.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић**